

Bauman: 'Alle er trængt op i et hjørne'

INF 25. april 2002

Le Pens og Dansk Folkepartis stamme-krigere skyder på globaliseringens garnisoner, men det vil ikke fjerne årsagen til folks usikkerhed, mener Zygmunt Bauman

Af BJARKE MØLLER

Den internationalt anerkendte sociologiprofessor Zygmunt Bauman er ikke overrasket over, at Le Pen er rykket frem i forreste linje af fransk politik, og at populistiske partier fra Danmark til Østrig, Italien og Portugal er blevet støttestativer for de nationale regeringer.

»Populisternes krav om at lukke grænserne for immigration og at slå hårdere ned på kriminelle er ikke et rationelt svar, men det kan på en måde kaldes et legitimt og forventeligt svar på de ødelæggelser, som den nye verdens uorden har skabt for det menneskelige liv. Globaliseringen har været ensidig og ukontrolleret, og folk har en voksende følelse af usikkerhed for levebrødet, den sociale status og de vante livsformer,« siger han i et interview med *Information*.

»Der er en overvældende følelse af hjælpeløshed og af at blive skubbet omkuld af

den nye populisme som højrefløj:»

Ikke højrefløjspolitik

»Den politiske platform for vore dages populisme kommer også meget fra den traditionelle venstrefløjspolitik, der stort set er forladt af de regerende socialdemokratier. Det er en form for 'neo-tribalisme', der er et desperat og ulykkeligt forsøg på at lukke døren frem for at gå ud og sørge for, at alle hjem bliver bedre og mere sikre. Neo-tribalismen vil vende tilbage til tiden fra før, vore samfund blev gensidigt afhængighed og uafvendeligt globale. Men det kan man ikke. At lande drastisk indskrænker retten til politisk asyl, og hårdnakket nægter økonomiske 'immigranter' adgang er ikke en ny strategi, men en indirekte erkendelse af egen fiasko og hjælpeløshed.«

- Hvilken betydning har terrorangrebet den 11. september haft for mobiliseringen af frygt og fjender?

»SA og i Storbritannien har man i 'anti-terror-kampagnen' frarøvet udlændinge grundlæggende menneske-rettigheder

at blive skubbet omkuld af magtfulde bølger, hvis ophav er ukendt. Indvandrerne gøres til syndebukke for de fælles sorger og den akkumulerede utryghed. Folk forsøger at uddrive globaliserings spøgelse ved at lukke fortvivlelsen og vreden ud i forhold til immigranterne. Indvandrerghettoerne er blevet til lokale garnisoner for globaliserings skræmte og mobile hære, og de er eneste enheder inden for populisternes skydeafstand. De er svage nok til at kunne rammes, og de opbyder kun lille modstand.»

Ingen vej tilbage

Bauman mener, at det mest rationelle ville være at tæmme og regulere de globale økonomiske kræfter, som ikke er bundet ind af globale love og institutioner. For ham at se, er der ingen vej tilbage til nationalstatens paradisiske tilstand. Magten er global, men kun få regeringer fra venstre og højre gør noget ved problemet.

»De er mere optaget af at trække den flygtige globale kapitel til,« siger han. »De har travlt med at ændre de nationale regler, så de er mere attraktive for de transnationale selskaber, der ønsker frie kapitalbevægelser, lave skatter og at lukke munden på fagforeningerne. Politikernes appel om at skabe mere fleksibilitet og prædiken om individuelle løsninger på sociale problemer vil skabe mere, ikke mindre, usikkerhed. Det giver mindre kontrol over fremtiden. Og når der ikke gives rationelle svar på usikkerhedsfølelsen, så vokser de irrationelle svares tiltrækningskraft,« siger han og henviser til, at folk tror, at de kan få mere sikkerhed ved at købe en større dørås, tyverialarmer og tv-overvågningskameraer eller ved at slå ned på uønskede immigranter og såkaldt 'falske' asylansøgere.

Bauman betragter ikke

»Terroristangrebet var en gave til de politikere, der ønskede at dæmpe den ulmen- de sociale uro, men som folte sig hæmmet af snakken om menneskerettigheder og kravet om fair spilleregler. Ud over de sædvanlige beskyldninger om, at indvandrerne snylter på nationens velfærd og stjæler jobs, så risikerer flygtninge nu at blive anklaget for femtekolonnevirksomhed med henvisning til det globale terroristnetværk. Man har 'endelig' fået en 'rationel' og uangribelig moralsk fornuft til at anholde, fængsle og deportere folk. I USA og i Storbritannien har man i 'anti-terror-kampagnen' frarøvet udlændinge grundlæggende menneskerettigheder.»

- Venstrefløjen er trængt i Vesteuropa. Hvorfor?

»Alle traditionelle partier er trængt op i et hjørne. Overlevelsesstrategien har for mange været at stjele elementer fra den populistiske og neo-tribalistiske platform. Strategien er slået fejl. For selv om man bruger nok så mange muskler over for den 'voksende kriminalitet' og 'indvandrerinvasionen', så vil det ikke fjerne usikkerhedens kvaler. De traditionelle højre- og venstrefløjs-partier er besat af at bevise, at de er bedre til at give svar på de bekymringer, som folk har. Vi står i en ond spiral. Den gordiske knude kan kun hugges over, hvis der er politisk mod til at forholde sig til de reelle problemer. Desværre er der kun få tegn på, at modet vil vokse frem under de nuværende vilkår. Partierne ønsker at vinde det næste valg for enhver pris frem for at nå ind til hjertet af de problemer, som hjem-søger borgerne. De seneste valg viser, at der er en voksende forvirring, og de traditionelle partier, der forbindes med de statsbaserede demokratiske institutioner, svækkes mere og mere.»